

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DE GELAARSDE KAT

Toneelspel in zeven taferelen

door

Paul de Smet

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2011

Nr.1046

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ZES tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagkaart die, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *DE GELAARSDE KAT* op te voeren moet de naam van auteur *PAUL DE SMET* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen. De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

© 1987 Toneelfonds J. Janssens/Paul de Smet
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

P E R S O N A G E S.

VENTER

KAT

MOLENAARZOOON, MARKIES VAN CARABAS

KUNING

PRINSES

MENSENETER

-Stem (stemvan molenaarszoon op band)

-Echte dieren: konijn, duif, muis

R U L B E Z E T T I N G.

De zes personages kunnen door zes, vijf of zelfs door vier acteurs gespeeld worden (minstens twee mannen en twee vrouwen). In het geval van vijf acteurs speelt de molenaarszoon of de koning de rol van menseneter. Als er slechts vier acteurs beschikbaar zijn vertolkt één acteur de rol van molenaarszoon, koning en menseneter. Het gebruik van maskers en van snel verwisselbare kledij is dan wel noodzakelijk.

De rol van kat wordt naar onze mening het best door een vrouw vertolkt.

K A R A K T E R S.

VENTER: Figuur die als buitenstaander in het toneelstuk terecht komt en er als een rode draad doorheen loopt. Hij is een soort verteller die, zonder in die functie op te vallen, de verschillende fragmenten van het verhaal aan elkaar praat en het contact legt

met het publiek. Naar gelang het stuk vordert zal de kat deze rol gedeeltelijk overnemen. De venter is een echte weerhaan die draait met de wind als hij maar ergens voordeel ruikt. Hoewel hij in feite niets verkeers doet heeft hij al snel de antipathie van de zaal.

DE GELAARSDE KAT: Het sluwe dier dat zijn meester door list rijk maakt. Dit beloonde bedrog geeft haar een zeker gezag en meteen de sympathie van de kinderen.

MOLENAARZOOON - MARKIES VAN CARABAS: Een pretentieloze jongeman die zich door de ambities van de kat laat meeslepen.

KONING: Een karikatuur. Hij brengt zijn dagen door met gezelschapsspelen en slapen. Van hem gaat niet het minste gezag uit.

PRINSES: Fris, levendig en ondernemend. Zij speelt daarvoor ongewild in de kaart van de kat.

MENSENETER: Rijk, intelligent en brutaal. Zijn eigendunk wordt hem fataal.

E E R S T E T A F E R E E L.

(Doek gesloten. Muziek. Venter komt achter uit de zaal op met kar, roept, toetert of belt, somt voorwerpen op die hij verkoopt.)

VENTER: Hoho, kijk 's aan. Zoveel volk ? Ik stoor toch niet ? Wachten jullie ergens op ? Is er iets gaande ? (Reactie uit de zaal: toneel, de gelaarsde kat, etc.)

De gelaarsde kat ? Maar dat ken ik. Dat ken ik, is dat geen sprookje ? Gaat dat niet over een prinses ? En die sliep ? En toen kwam er een kat.... en die maakte haar wakker? Maar jullie geloven toch niet in sprookjes ? Wel ? Och ja, als het toneel is wil ik best even blijven. Een stukje toneel is altijd wel prettig om te zien. Hoe laat begint het ? (zaal: om....uur) Ho, om.... uur.

(kijkt op horloge) Dan zal het wel gaan beginnen. (wuipt zich koelte toe met zijn hoed, neemt slok uit drinkbus)

Wat een hitte. Hebben jullie het ook zo warm ? Verschrikkelijk. Mmm, ik kan misschien al tiets open zetten, dan krijgen we wat frisse lucht. (opent doek) Ziezo, en plaats genoeg. (trekt kar op de scène, kijkt rond. In een landschap met enkele struiken, een boom en op de achtergrond een molen ligt de molenaarszoon te slapen. Venter merkt hem niet onmiddellijk.) En nu: wachten op het toneel. (merkt molenaarszoon, kucht) Hé, hé slaper. Zou die van het toneel zijn ? Haha, meneer doet zijn dutje. Hij slaapt. Zo zouden we nog lang kunnen wachten eer het stuk begint. (naar hem toe) Pssst ! Zou je er 's niet aan beginnen ?

't Is tijd hoor. De mensen wachten. (bekijkt hem grondig)

Hij ziet er niet al te best gekleed uit. Misschien heeft hij nog wel iets nodig voor het stuk begint. In dat geval zou ik hem nog kunnen helpen. Tegen een kleine vergoeding natuurlijk. (belt of toetert en roept zoals aan het begin)

MOLENAARSCOON: (schrikt wakker) Wat, waar, hoe....?! Wat gebeurt er ?

VENTER: (vervolgt) En dit paar laarzen, jongeman, zal je werkelijk zeer bekoorlijk staan.

MOLENAARSZOOM: Wat een kabaal. Wat is er aan de hand ?

VENTER: Niets, niets. Er is helemaal nog niets aan de hand. Maar je sliep en.....

MOLENAARSZOOM: Als er niets aan de hand is had je me rustig kunnen laten slapen.

VENTER: Jaja. Dat zou ik ook wel gedaan hebben, maar het is intussen al..... uur en zo te zien ben je er nog niet op gekleed.

MOLENAARSZOOM: Wat maakt dat voor mijn kleren uit hoe laat het is ?

VENTER: Ho, niets misschien. Ik vroeg me enkel maar af of je je niet wou.... omkleden.

MOLENAARSZOOM: Omkleden ? Waarom ? Staan mijn kleren je niet aan ?

VENTER: Welnee.....

MOLENAARSZOOM: En wat zou ik dan wel moeten aantrekken ? Alles wat ik heb zit in deze zal. Nu ja,..... bijna alles. Maar over de rest.... daar zwijg ik liever over.

VENTER: Zie je wel. Ik zag onmiddellijk dat je kleren....wat te wensen overlaten zullen we maar zeggen. En daarom was ik zo vriendelijk je mijn diensten aan te bieden. (neemt lintmeter) Mag ik misschien even je maten nemen ? Armen omhoog Diep inademen. Zeg 's aaa.....

MOLENAARSZOOM: Aaaa.

VENTER: Draaien. Stilstaan.

MOLENAARSZOOM: Zeg 's, wat ben jij met mij van plan ?

VENTER: Kies maar uit. Groen, geel, blauw, lang of kort, de klant is koning. Ik zou je bij dit weer wel iets luchtigs aanraden..... Een hemdje met een bloemetje bijvoorbeeld.

MOLENAARSZOOM: Wat moet ik in 's hemelsnaam met een bloemetje ?

VENTER: Of een streepje. Van voortreffelijke kwaliteit en absoluut niet duur. Wil je dit 's passen ? Het zal je zeker goed staan. (houdt molenaarszoon een spiegel voor)

MOLENAARSZOOM: Eh.... niet mis, nee. Maar ik veronderstel dat je 't niet gratis zult weggeven ?

VENTER: Gratis ? Nee mijn beste, nee. Maar toch bijna gratis. Laten we zeggen..... 200 frank.

MOLENAARSZOOM: Nee, het spijt me. Zoveel geld kan ik er niet aan besteden.

VENTER: 190 dan ? 180 ? 170 en verkocht !

MOLENAARSZOOM: Nee, nee doe maar geen moeite. Het weinige geld dat ik heb kan ik niet aan kleren uitgeven. Toch niet als ik morgen nog iets wil eten. Het spijt me.

VENTER: Wel, als het zo zit ! Als je de allernieuwste mode niet op prijs stelt ! Je had het beter van bij het begin gezegd, dan had ik je rustig kunnen laten slapen. (maakt aanstalten te vertrekken)

MOLENAARSZOOM: Ik heb er helemaal niet om gevraagd dat jij hier zou beginnen bellen en toeteren. Ik had me hier net vijf minuten neergevleid. Terloops, heb jij hier niemand gezien ?

VENTER: Hier ? Nee, niemand. Ik kom hier zelf pas aan. En als ik hier toch niemand een plezier kan doen denk ik dat ik beter maar eens opstap. Met kletsen kan ik mijn boterham nog altijd niet verdienen. (wil weer vertrekken, bedenkt zich) Mag ik zo onbescheiden zijn te vragen of jij misschien uit die richting komt ? (wijst in de kor)

MOLENAARSZOOM: Mmm. Toevallig wel ja.

VENTER: En ?

MOLENAARSZOOM: En wat ?

VENTER: En alles was rustig ? Je hebt niets verdachts gemerkt ?

MOLENAARSZOOM: Nee. Waarom ? Is er daar dan iets niet pluis ?

VENTER: Ik weet het niet. Men heeft mij onderweg alleen verteld dat langs die kant een man zou wonen die wel eens..... hoe zal ik het zeggen.... eh, dat er wel eens iemand verdwijnt, als je begrijpt wat ik bedoel.

MOLENAARSZOOM: Verdwijnt ? Nee, ik begrijp niet wat je bedoelt.

VENTER: Wel, er doen verhalen de ronde over iemand die....., die graag een stukje vlees op zijn bord heeft.....eh, mensen - vlees meer bepaald.

MOLENAARSZOOM: Wat ? Een menseneter ?!

VENTER: (lachend) Jaja ! Een menseneter ! Je mag nog van geluk spreken dat ik je wakker getoeterd heb. (lacht, toetert)

MOLENAARSZOOM: Je houdt me voor de gek.

VENTER: Nee, mijn beste. Maar wees gerust: op dit ogenblik van de dag slaapt hij zijn roes uit. Naar 't schijnt snurkt hij

zo hard dat je hem kilometers in het rond kunt horen.

MOLENAARSZOOM: (stilte, luistert) Kilometers ?

VENTER: Mmm.

MOLENAARSZOOM: Nee, ik hoor gelukkig nog niets. Toch zou ik me liever snel uit de voeten willen maken. (kijkt zoekend rond)
Waar is ze toch ?

VENTER: Zoek je iemand ? Ben je dan niet alleen ?

MOLENAARSZOOM: Welnee.....Ik zoek....(spottend) Ik zoek mijn erfenis.

VENTER: Je erfenis ?

MOLENAARSZOOM: Ja. Zeg 's, ben jij er zeker van dat die menseneater van jou enkel mensenvlees lust ?

VENTER: O, ik zou er niet durven op zweren. Ik vermoed dat zulke mannen zowat alles eten wat hun tussen de tanden komt. Maar vertel's, je had het over een erfenis als ik je goed verstaan heb ? En je bent vergeten waar je ze gelaten hebt ?

MOLENAARSZOOM: (schouderophalend) Ja, nee.

VENTER: Kan ik je misschien helpen zoeken ? Met zijn tweeën maken we meer kans ze te vinden. En als we ze dan hebben.... dan zouden we ze kunnen verdelen. Ieder zijn rechtvaardig deel.

MOLENAARSZOOM: (lachend) Ik begrijp al waar je naar toe wilt. Maar, voor mijn part mag je ze helemaal hebben. Ik wens je er veel geluk mee. Als je ze vindt is ze de jouwe.

KAT: (steekt het hoofd boven het struikgewas, volgt de handeling)

VENTER: O ! Dierbare vriend ! Dat meen je niet. Helemaal ? Alles ?

MOLENAARSZOOM: Van kop tot teen.

VENTER: Mijn oprechte excuses als ik je zonet nogal onvriendelijk behandeld heb. Hier, neem deze jas. En deze laarzen, ze zullen je goed van pas komen. Neem ze als dank van een gelukkige oude man. Hier, deze hoed, kado. Mijn geluksdag ! Aan de slag. Waar heb je je erfenis voor het laatst gezien ?

MOLENAARSZOOM: Hier.

VENTER: En ze is weg ?

MOLENAARSZOOM: Blijkbaar wel. Maar zoals ik al zei: als je ze vindt is ze de jouwe.

VENTER: Ach vriend, maak je maar niet ongerust. Je erfenis komt in goeie handen. Ik zoek eerst in die richting. (kruipt over de vloer)

MOLENAARZOOON: Je doet maar.

KAT: (op, wisselt blik met molenaarszoon, bekijkt zoekende venter) Koud, koud, koud..... (venter verandert van richting) Lauw, lauw.... (venter vlakbij kat) Warm, warm.... (venter heeft benen van kat vast) Heet !

VENTER: (deinst ontgaan achteruit) De menseneter !!! (verbergt zich achter zijn kar)

KAT: (tegen molenaarszoon) Zo ! Terwijl ik me uitsloof op zoek naar iets eetbaars, verkwanselt meneer zijn erfenis voor een paar laarzen en een hoed aan de eerste de beste voddenraper. (tegen venter) Sta daar zo niet te gapen, man. Nog nooit een kat van dichtbij gezien ?

VENTER: Euh.... jawel mevrouw, euh..... vroeger, ja.

KAT: (tegen molenaarszoon) Geef hier die laarzen. Die koop gaat niet door. Wat hadden jullie wel gedacht ? (trekt kleren aan, kijkt in spiegel, paradeert) Geef me die jas en die hoed ook maar. Jij hebt hier natuurlijk weer uren liggen slapen in plaats van iets te ondernemen. Hoe had je gedacht ooit hogerop te komen ? Of wou je je hele leven landloper blijven ? (bekijkt zich in spiegel) Mmm, netjes. Zo zie je maar, wie werkt wordt beloond. Geef me die zak. (schudt hem leeg)

MOLENAARZOOON: Wat moet ik nu met mijn spullen ?

KAT: Daar trek je je plan maar mee. Zie je die bomen ? Wacht daar op mij, ik zal proberen er voor het donker te zijn. En hou voortaan een beetje je fatsoen. Messieurs..... (buigt en af)

VENTER: Was me dat schrikken. Je had me wel mogen waarschuwen. Waar kwam dat beest zo plots vandaan ?

MOLENAARZOOON: Ach, ze had ons waarschijnlijk al een tijdje in de gaten, van achter die struiken hier. 't Is een sluw dier. Ze weet iedereen te verschalken. (zuchtend) En nu wil ze van mij dat ik iemand word. Ze zegt dat ze van mij een rijk man wil maken. Je weet wel, in sjieke kleren en met fijne manieren. En ze wil dat ik op een kasteel zou wonen, met uitzicht over de bossen en de velden.... Haha, dwaas beest.

VENTER: Dat lijkt me nochtans een aantrekkelijk idee. Maar, ben jij dan niet rijk ? Je sprak toch over een erfenis, die.... goed dat je me eraan herinnert, die eigenlijk al de mijne

is. Dat is verdorie waar ! Jouw kat is er met mijn kleren vandoor, maar van die erfenis heb ik nog niets gezien.

MOLENAARZOOON: Nog niets van gezien ? Je bent er anders danig van geschrokken.

VENTER: Wat zeg je ? Bedoel je.....?

MOLENAARZOOON: Ja mijn beste. Toen mijn vader stierf, mijn vader was molenaar moet je weten, toen hij stierf erfde mijn oudste broer de molen, de tweede een ezel en ik.....

VENTER: Een kat.....?

MOLENAARZOOON: Een kat, ja. Meer was er niet. Maar tevreden of niet, ik moet het er mee stellen. Tenzij jij ze wil ?

VENTER: Nee, nee, dank je wel.

MOLENAARZOOON: Dan pak ik mijn boeltje maar 's bij elkaar. De groeten. (af)

VENTER: Ja, tot ziens misschien. (beseft dat hij beetgenomen is) Hé, hé dief ! Schurk, bandiet ! Dat is durven, iemand bestelen op klaarlichte dag. Eerst stuurt hij.... een tijger op mij af, die steelt mijn kleren en dan gaat hij er zelf vandoor alsof hij van niets weet. Wel, als dat hier zo moet gaan, mij goed, maar gedaan toneel ! (sluit doek, kar blijft achter) Ziezo. Einde, fin, the end. Het spijt me zeer als ik jullie kijkgenot bederf. En het verhaal is misschien nog niet helemaal afgelopen, maar ik laat niet langer met mij sollen. Wat denken die twee wel ! Stelletje bandieten ! O, en daarmee laat ik mijn kar nog achter..... Nu ja, ik haal ze straks wel. Een knaap zonder geld, op stap met een verklede kat. Wat zullen we nog allemaal meemaken ? Zeg nu zelf, veel goeds kan daar toch niet van voortkomen ? Stelen en bedriegen ! Wie weet wat voor gemene streken die twee nog uithalen ? En ik zou best eens willen te weten komen waar die kat in die kleren en met die zak naar toe getrokken is. Ze kan goed ergens een bank zijn gaan overvallen. Jaja ! Ze is er toe in staat ! En dan met het geld..... Ze wou toch dat haar baas in een kasteel zou wonen ? Haha ! Zo zit dat ! En nu heeft ze met hem ginder onder die bomen afgesproken.... Ze ging voor het donker terug zijn. (muziek, bv. muziekdoo's, doek open, venter komt verbaasd in volgend tafereel terecht: kamer in het paleis van de koning)

T W E E D E T A F E R E E L .

(kamer in het paleis van de koning. Gordijn als achtergrond, ook een venster met uitzicht op gedeelte van landschap uit vorig tafereel. Eventueel enkele andere voorwerpen om interieur van paleis te suggereren. Koning en prinses spelen monopoly aan een tafel. Venter kijkt verbaasd rond. Op de tafel ook een theepot en theekopjes.)

PRINSES: (gooit teerlingen) Zes. Eén, twee, drie, vier vijf, zes.

KONING: Betalen !-straat, met drie huizen, dat wordtfr.

PRINSES: (zucht, neemt al haar geld bij elkaar) Hier vader, neem alles. Ik stop ermee. Ik heb er genoeg van. We spelen nu al drie dagen zonder dat een van ons wint. Ik wil wel eens wat anders doen dan hier hele dagen binnenzitten.

KONING: Ach, kindje toch ! Heb toch wat geduld. Je was toch net aan de winnende hand. Wat zou je toch willen ?

PRINSES: Pffffff.....

VENTER: (van ergste verbazing bekomen, naar tafel toe, neemt theepot) Eh..... nog een weinig thee, sire ?

KONING: Ja, graag.

VENTER: En u, jongedame ?

PRINSES: Nee, dank je. Ik word draaierig van zoveel warm water. Geef me liever iets fris. Appelziensap....met ijs.

VENTER: Met ijs. Daar wordt voor gezorgd. Verder nog iets majesteit ?

KONING: Nee.... (er wordt gebeld)

VENTER: Ho, ik ga wel even kijken wie dat kan zijn. (tevreden af)

KONING: Ja, als je zo vriendelijk wil zijn.....

PRINSES: Vader, ik wil hier weg. Ik ben het beu, beu, beu ! Je had beloofd dat we van de zomer op reis zouden gaan en we zitten hier nog steeds in dit vervloekte paleis. Ik heb deze vakantie nog geen stap buiten gezet. En nu wil ik hier weg !

KONING: Kindje toch ! Het regent dat het giet, wat wil je dan ?

PRINSES: Och vader, er is in geen drie weken nog een druppel gevallen. (naar raam toe, opent het) Kijk 's aan, is dat geen prachtig weer ? Luister ! De vogels.... hoor je dat ? (ademt diep) Heerlijk die bloemen. (lokt vogel)
Komkomkom.....(een duif komt aangefladderd, op hand van prinses. Prinses laat haar terug vrij of zet haar elders)
Vader, ik trek wat anders aan en ik maak een flinke wandeling.

KONING: Je gaat toch niet alleen op stap ?

PRINSES: Waarom niet ? Ben ik dan niet oud genoeg ?

KONING: Je kan verdwalen, je weg kwijtraken en wie weet wat je overkomt. Een jong meisje alleen ? Nee, dat kan ik niet toestaan.

PRINSES: Ach vader, kom dan mee. We maken samen een wandeling. Van 's morgens tot 's avonds kan je toch niet in deze maffe kamer blijven ? (lawaai naast de scene. Kat en venter ruziënd op)

KAT: Handen thuis, ongemanierde vlerk !

VENTER: Kom mee, kom mee zeg ik je ! (trekt kat op de scene)

KONING: Wat is hier gaande? Wie zijn jullie ? Wat voeren jullie uit in mijn paleis ?

VENTER: (plechtig) Eerwaarde sire, ik heb de eer en het genoegen u mede te delen dat ik zopas mijn leven gewaagd heb. En dat om een zeer gevaarlijke dief te pakken te krijgen, die eerst mij persoonlijk bestolen heeft en daarna een bank heeft overvallen. En.....

KAT: Majesteit, met uw welnemen, ik protesteer !

PRINSES: Vader kijk, een kat !

VENTER: Juist, edele prinses, een kat. En het geld dat ze heeft buitgemaakt zit in die zak.

KONING: Hoe komen jullie hier binnen ?

KAT: Ik heb gebeld majesteit.

VENTER: En ik heb opengedaan, sire.

KONING: Genoeg ! Jij, jij liep hier daarnet al rond ?

VENTER: Zeker hoogheid. Ik kwam hier toevallig, ziet u, omdat ik het spoor was gevolgd van deze dief..... die met het geld van een bankoverval uw paleis wou kopen. Als u mij niet gelooft, kijk dan zelf.